

ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ. СТОРІНКИ ІСТОРІЇ, ПРОВІДНІ ПЕДАГОГИ

УДК 378.094 (477.83 – 25)

Володимир **Бадяк**

кандидат історичних наук,
доктор філософії в історичних нау-
ках, професор кафедри історії і тео-
рії мистецтва Львівської національ-
ної академії мистецтв

До історії відзначення ювілею та видатних постатей у Львівській національній академії мистецтв

Анотація. У статті документально підтверджено, що вища мистецька ін-
ституція у Львові заснована в жовтні 1946 р., тобто сягнула свого 70-річ-
ного ювілею, висвітлено, як регламентувалися ювілеї (круглі дати) у часи
хрущовської відлиги, які підсумовували здобуте у навчально-творчому
процесі, відзначати краших, бачити упущення та визначатися в перспек-
тиві, особливо у зміцненні матеріально-технічної бази, запровадженні
нових спеціалізацій, а також акцентовано увагу на пошануванні окремих
особистостей з нагоди ювілейних дат. Увагу звернуто на проведення на-
укових конференцій, випуску матеріалів під рубрикою «Імена академії».

Ключові слова: академія, ювілей, особистість, конференції, документи,
навчально-творчий процес.

Одна з провідних вищих мистецьких шкіл України — Львівська
національна академія мистецтв (ЛНАМ) — відзначає свою «круг-
лу» дату. Якщо прискіпливіше, то спочатку мовиться про Львівський
державний інститут прикладного та декоративного мистецтва (ЛДІ-
ПДМ), на базі якого, згідно з урядовою ухвалою 1994 р., створено
Академію мистецтв, що через десять років отримала статус націо-
нальної, враховуючи загальнодержавне й міжнародне визнання ре-
зультатів її діяльності та вагомий внесок у розвиток національної
освіти і науки, як підкреслено в президентському Указі [1, с. 3].

«Сценарій» заснування нової структури в радянській тоталітарній системі традиційний: у певному колі виникала ідея, що просувалася по владній ієрархічній драбині на найвищий щабель, де вона й вирішувалася. У цьому випадку Рада Міністрів СРСР визнала ідею слушною та ухвалила 13 серпня 1946 р. відповідну постанову, на підставі якої Рада Міністрів СРСР ухвалила 6 вересня 1946 р. постанову «Про організацію у м. Львові Державного інституту прикладного та декоративного мистецтва», якою дозволила Комітетові у справах мистецтв при Раді Міністрів УРСР заснувати інститут з факультетами: живописно-декоративний, скульптурно-керамічний, меблево-інтер'єрний, текстильний, прикладної графіки. Набір на перший курс визначено в кількості 60 осіб [2, с. 142]. Згідно з виданим Комітетом у справах мистецтв при Раді Міністрів СРСР і Головним управлінням навчальних закладів паспортом, ЛДІПДМ засновано 1 жовтня 1946 р. [3, с. 36-37].

Остаточні мотиви заснування Інституту у Львові наразі не з'ясовані, бо постанова Ради Міністрів СРСР не опублікована. Але про них не важко здогадатися: радянський режим, який величав себе «визволителем» краю ще від так званого «золотого» вересня 1939 р., залишивши злочинні сліди, продовжував репресивні акції проти національно-патріотичних сил з другим приходом «визволителів» водночас вдався до публічного демонстрування «турботи» про розквіт краю, його культуру. Стратегія включення краю у радянську політичну систему, соціалістичних перетворень передбачало розвиток мистецької освіти. Ця «турбота» мала імпонувати галицькому українству, водночас Інститут привабив би художників з радянських шкіл як носіїв більшовицьких ідейних протестів, вони повинні були потіснити, перевиховати строкатий місцевий творчий потенціал, набутий у західноєвропейських академіях, навчати молодих художників на засадах творчого методу соціалістичного реалізму, покликаного возвеличувати радянський лад, його вождів, плани комуністичного будівництва, утверджувати мистецтво на принципах партійності й народності та нещадно критикувати вади капіталізму.

Доречно зауважити, що мистецькоосвітнє середовище краю, Львова суттєво збідніло перед приходом «других визволителів»: багато діячів культури завбачливо емігрували, їх інші опинилися в реорганізованому стані [4]. Мистецька освіта, започаткована

1876 р. школою рисунків і моделювання як студія для здібних учнів шкіл, гімназій, аматорів, пройшла складний шлях, який можна поділити на австрійський (до 1914 р.) і польський (1919-1939 рр.) періоди. У лютому 1940 р. Львівський обком Комуністичної партії реорганізував Польську художньо-промислову школу у Львівське державне художньо-промислове училище, започаткувавши радянський період мистецької освіти [3, с. 7-25; 5, с. 9-13]. У цій школі освоювали перші художні вправи відомі українські митці, як А. Манастирський, О. Курилас, І. Севера, Р. Сельський, Я. Чайка, З. Кецало, Є. Дзиндра, О. Ліщинський та інші, викладали В. Цьонь і М. Федюк.

Згадка про «Художньо-промислову школу» зумовлена наближенням «круглих» дат, про неї чутно заявили в мистецькому середовищі — ми мали «школу» ще «тоді-то», не сприймаючи «круглу дату» Інституту «радянського», бо вона «не наша», «сталінська». Протиставлення не коректне, не правове.

По-перше, австро-польська «Школа» ніколи не була українською, тобто «наша». І «Школа», і «Інститут» були витворами чужинців. Не від доброго життя О. Новаківський, отримуючи фінансове забезпечення митрополита А. Шептицького, переймався Українською художньою школою (1923-1935 рр.), а в роки німецької окупації Спілка праці українських образотворчих митців утворила Художньо-промислову школу, яку очолювали М. Осінчук, Є. Нагірний; у січні 1944 р. славетний В. Кричевський організував Вищу образотворчу студію у Львові на зразок Української академії мистецтв у Києві, яка була створена 1917 р. Це було справжнє національне подвижництво в умовах власної бездержавності!

По-друге, не маючи жодних сентиментів до теорії та практики комуністичного режиму, констатуватимемо: усупереч намірам режиму в ЛДПДМ зроблено незрівнянно більше для української культурної справи, ніж у «Школі». Його дипломи за радянський період отримали понад 2 тис. осіб, у тому числі діти «робітників і хліборобів, вівчарів і лісорубів» (за советською пропагандистською риторикою), серед них і видатні творчі особистості М. Білас, О. Боньковський, Р. Богуцька, А. Бокотей, Т. Бриж, Р. Василик, О. Караванська, М. Кипріян, І. Микитюк, Л. Медвідь, Е. Мисько, С. Коропчак, С. Караффа-Корбут, О. Коровицький, Д. Кривач, І. Марчук, В. і В. Одрехівські, В. Патик, І. Самотос, Я. Скакун,

Б. Сорока, З. Флінта, Ф. Черняк та ін.; пам`ятаємо й про тих, котрі прибули з-за меж західноукраїнського краю, здобули тут освіту й залишили помітний слід у розвитку та збагаченні вітчизняної художньої культури, інших народів.

Без сумніву, режим провадив заідеологізовану освітню політику, жорстоку та ізольовану від цивілізованого демократичного світу. Його жертвами була низка викладачів, студентів, зокрема Я. Омелян, який відбував дев`ятирічне заслання, згодом закінчив Поліграфічний інститут, нині — заслужений художник України, Є. Лисик [3, с. 94], відрхований на рік за сповідання «формалізму», творчість якого як художника театру згодом винагороджена Шевченківською премією.

Карні дії режиму спонукали в талановитого й спрагло до знань загалу виробляти своєрідний імунітет, світоглядну опірність (нехай і пасивну), змушували міркувати як вкластися у «прокрустове ложе» соцреалізму, водночас віднаходити нові, модерні формотворення. На стику цих офіційних табу й прагнень до новацій можна пояснити появу плеяди загальнонавчаних майстрів образотворчого, ужитково-декоративного мистецтва, які розвивали обдарування не у хвалених (деколи безпідставно) закордонних професорів, а тут, у Львівській інституції.

Без сумніву, злиденна матеріальна база навчального закладу давала підстави для нарікання, невдоволення методикою викладання фахових дисциплін, але наполегливі, здібні давали собі раду, зараховували себе до елітних творчих лав, бо скільки претендентів вишиковувалося у черзі за отриманням звань, нагород, премій тощо, вважаючи, що вони варті того. На такі строкати, полярні міркування, далеко не риторичні, провокує історія ЛДІПДМ, викликає дискусійні здогадки, шукає відповіді.

Незаперечне одне: відкриття вищої мистецької інституції у Львові, попри те, що до цього долучився кремлівський диктатор як глава Уряду, було визначною історичною подією не тільки для західноукраїнського регіону. Хтось дорікне, мовляв, з 88-ми дипломників першого випуску 1953 р. навіть третина не була місцевими [6], бо ж хотілося більше. Запитаємо, чи мала ця «третина» якісь шанси студіювати в Києві, Москві або Ленінграді?

Претензії на правове відзначення «Школи» цісарських часів як початку професійної вищої мистецької освіти є емоційно-моральними. Не викликає заперечень, що мистецька освіта ґрунту-

ється на таких «китах» як рисунок, живопис і композиція, вони не національні, не класові, та, очевидно не львівські, а загальнолюдські досягнення, що успадковуються, удосконалюються, унаслідок чого нагромаджується чимало різних методичних порад, рекомендацій, над якими теж дискутують.

Треба також мати на увазі, що мистецька освіта має свої рівні (категорії): дитячий (школа), середній (училище) і вищий (інститут), котрі ведуть від простого до найскладнішого в опануванні творчого фаху. У Львові віддавна функціонують усі три категорії і кожна має свої освітні рівні. Очевидно між ними існує причинно-наслідковий зв'язок (мусить існувати), але кожна з них є самостійним мистецьким організмом, тим паче, юридичною одиницею. Якщо правові витоки середнього мистецького рівня, попри певні колізії, презентовані Коледжем ім. І. Труша, ведуть від школи 1876 р., то ЛДІПДМ — аж ніяк: його стартовий правовий відлік 1 жовтня 1946 р., а отже, йому сімдесят.

Про намір (ідею) заснувати у Львові художній інститут правдоподібно описує І. Гуторов, коли 1940 р. розподіляли випускників Київського художнього інституту на роботу, в тому числі й у Львівське художньо-промислове училище. Напевно, робота в училищі не приваблювала випускників, то й було висловлене бажання, аби там, у «визволеному» краї, функціонувала вища мистецька інституція.

Наступного року випускникові вузу І. Гуторову запропонували педагогічну і творчу роботу у Львові з метою створення Інституту прикладного та декоративного мистецтва, на що він погодився. Але спалахнула війна. Після війни в урядових колах повернулися до ідеї про Інститут у Львові. Туди відрядили трійку фронтників, росіян, «друзів»-випускників Київського художнього інституту І. Гуторова, В. Любчика і Г. Леонова як «фундаторів» вузу. Останнього призначили 20 вересня 1946 р. на посаду директора, водночас він посів директорське крісло Художнього училища, бо 2 вересня раптово помер директор О. Куренко.

Напевно, несподівана керівна посада в училищі розслабила Г. Леонова взятися за організацію Інституту, домагатися приміщень, провести набір студентів. Можливо, справу набору було доручено художникові театру з Харкова Б. Косареву, призначеного 15 жовтня 1946 р. на посаду завкафедри та декана живописно-декоративного факультет. Через день надійшов кошторис на IV

квартал поточного року в сумі 35 тис. крб. для оплати праці 31-ї особи адміністративно-господарського й допоміжного персоналу. 1 листопада 1946 р. призначено І. Северу на посаду декана скульптурно-керамічного факультету; через два тижні звільнено Б. Косарева як «зрезегнувавшого на цій посаді» [3, с. 32, 36-37]. У чому його провина — не пояснюється. Лише 29 грудня Г. Леонов підписав наказ про створення приймальної комісії, яка наступного місяця провела вступні екзамени, а 25 січня розпочався навчальний семестр [3, с. 37].

Докладний хроніко-фактологічний опис цієї початкової роботи в заснуванні Інституту зумовлений тим, що через дванадцять років буде внесена плутанина щодо року його відкриття. Значною мірою плутанину спричинено відсутністю відповідної реклами преса теж «не зауважила» цієї неординарної події.

Не домігшись навчальних площ, Г. Леонов на правах «двовладдя» «підселив» Інститут до Училища (вул. Снопківська, 47). Певний час для тих двох структур, окрім учнів і студентів, спільними були аудиторії, обладнання та викладачі. Останні майже всі місцеві («местние») очолили спеціалізовані кафедри Інституту: Є. Нагірний — меблево-інтер'єрну, Р. Сельський — живописно-декоративну, М. Федюк — прикладної графіки, І. Севера — скульптурно-керамічну; заступником директора став фотохудожник В. Пронь.

Наразі поза керівними посадами перебували два «фундатори». Напевно, партійні органи вирішили продемонструвати «симпатії» до місцевих кадрів, що було тактичним ходом, бо невдовзі стане все «на свої місця». Під час вступної кампанії прибув з Москви М. Бавструк — росіянин, якого призначено на посаду завідувача кафедри художнього текстилю та заступника директора замість В. Проня. Останньому в червні 1947 р. доручено очолити Художнє училище. «Двовладдя» Г. Леонова закінчилося. Проте проблема кадрів тільки починалася. У традиційному звіті за 1947-1948 навч. р. в урядовій інстанції наголошується, що «Інститут дуже потребує керівників, професорів зі спеціальних дисциплін: рисунку, живопису, скульптури й композиції» [3, с. 34; 8, спр. 11, арк. 3].

Охочих оселитися у привабливому Львові, обійняти посади не бракувало. Основний наплив емісарів зі Сходу припав на 1949 і 1951 рр. Серед постатей, які залишили пам'ятний слід в історії ЛДІПДМ (не завжди позитивний) назвемо: Д. Немира, М. Рябінін, С. Лазеба, Г. Кронгауз, Р. Сильвестров, Г. Полубічко, Є. Пота-

пова, М. Бендрик, Г. Розмус, М. Віллер, Є. Арофікін, С. Лазеба, Б. Кричевський, В. Телішев, Л. Штеренштейн, І. Якунін, Т. Порожняк, Ю. Щербатенко та ін. Вони змінили національний склад викладацького колективу. Якщо спочатку в ньому нараховувалося десять українців, шість росіян і три євреї, то на шостому році — 17 українців, 26 росіян і кілька представників інших національностей [3, с. 41-42]. Змінилося представництво місцевих у керівному складі Інституту. Є. Нагірний, що помер у липні 1951 р., найдовше протримався на посаді завідувача кафедри.

Емісари, допоміжний персонал, студенти складали малочисельну партійну організацію, створену з початком навчального процесу. Певний час у ній жодного «місцевого» не було. Партійці, наділені контрольно-керівними функціями, втручалися у всі справи навчального закладу, часто створювали конфлікти, хоча, визнаємо, окремі з них викривали махінації, зловживання, осуджували пиятики.

Становлення ЛДІПДМ відбувалося у роки ідеологічної істерії («ждановщини»), спрямованої проти будь-якого «низькопоклонства перед буржуазним Заходом», його «загниваючою культурою». Своєрідний старт антиформалістичної кампанії, вимогам дотримуватися радянської навчальної методики, вивчати «передове радянське мистецтво», «не бути байдужими до проявів українського націоналізму» зроблено в Інституті в жовтні 1947 р. Особливо в цьому виділявся й виділятиметься І. Гуторов [3, с. 56-68], який домігся, щоби «друга» Г. Леонова звільнили з роботи, І. Северу — з посади, фанатично відстоював «чистоту» комуністичних ідеалів, а потім, після їх краху, збагнув, що жив «в утопії і обмане» [7]. Йому «асистентував» друг В. Любчик — той, якого призначили на посаду заступника директора Львівського музею українського мистецтва (тепер Національний музей у Львові ім. А. Шептицького) з метою виявлення «ворожих», «націоналістичних» творів, сотні яких 1952 р. були знищені [9]. Новітній Герострат усіляко намагався відмежуватися від злочину, але його ім'я як негідника назавжди залишиться в історії української культури.

У березні 1952 р. завершилася директорська кар'єра Г. Леонова. Він, за свідченням сучасників, мав добру мистецьку школу, був «натурою цільною», але не завжди послідовною, добрим викладачем, організатором, який правдами й неправдами зумів трохи розширити навчально-побутові площі, діставати дефіцитні мате-

ріали для занять. ЛДПДМ не належав для владних органів до пріоритетних. «Підвела» Г. Леонова «національна звичка» – випивка, поява на публічних заходах у відповідному стані, де згадував про «фронтіві звитяги».

З'ясувавши докладно хроніку та дійових осіб у заснуванні вищої мистецької школи у Львові, надалі зупинятимемося лише на найсуттєвіших фактах в історії, поведінці працівників, передусім щодо ювілеїв.

Два наступники в директорському кріслі як квота партійних органів — теж росіяни. Перший — Ф. Павлюченко — інженер-лісотехнолог з досвідом роботи керівника меблевого підприємства в Москві, зарекомендував себе як негнучкий адміністратор, схильний до зловживання службовим становищем і безпорадний у поліпшенні умов навчання у холодні зимові дні, що викликало незадоволення. Дворічне його директорство можна класифікувати як «адміністративне тупцювання» в умовах «злиденної стабільності та партійних чвар».

Другий — О. Сидоров — випускник Харківського художнього інституту із задатками фахового рисувальника, перебував у ЛДПДМ на річних посадах, у тому числі за сумісництвом, отримуючи похвали й догани. «Друзі» з партійних органів посадили його в директорське крісло, де він заявив про «рішучість намірів» «навести порядок», «покарати порушників занять». Перші два роки можна зарахувати в його актив. 12 березня 1956 р. учена рада ухвалила план заходів на відзначення 10-річчя заснування навчального закладу, передбачивши провести в кінці жовтня ювілейну сесію, укласти тематику доповідей, підібрати кращі дипломні й наукові роботи для видруку в збірнику, знайти гроші для ювілею, преміювання кращих працівників, організувати виставки студентських робіт у музеях Львова тощо [10, с. 9].

Але свято не відбулося. З Міністерства культури УРСР уже надійшов наказ про порядок святкування ювілеїв як реакція на постанову ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 10 травня 1956 р., у якому засуджувалася практично нічим не виправдане проведення ювілейних заходів у довільні строки, незалежно від заслуг перед державою і народом, особливо широкого й нездорового поширення вона набула у спілках творчих працівників та мистецьких установ». Ці свята відволікають працівників від виконання службових обов'язків, спричиняють безвідповідальність,

розтринькування державних коштів. Надалі ювілеї різних установ можна проводити тільки з дозволу Ради Міністрів союзних республік за наявності видатних досягнень у роботі, відзначити першу ювілейну дату в дні 50-річчя від дня їхнього заснування й потім через кожні 50 років [10, с. 8].

Очевидно, не заборонялося зробити якісь публічні позитивні підсумки? передусім, це випуск 215-ти дипломників, багато з яких стали видатними майстрами пензля і різця, зробили вагомий внесок не тільки в українську культуру, збільшення кількості викладачів вищої кваліфікації (доценти, кандидати наук) — з двох до восьми осіб; але у викладацькому колективі зросло домінування росіян і російськомовних, співвідношення яких складало 22 особи проти 13 українців [11, с. 9, 22; 12, с. 4; 8, спр. 148, арк. 23; спр. 207, арк. 15].

Посилення російської присутності аж ніяк не сприймала влада як недолік, турбувало інше: ментально-етична, естетична, ідейна та національна строкатість колективу, злиденність матеріальної бази, невизначеність у спеціалізації навчального закладу спричиняли чвари, конфлікти, які заслуговують на окрему розмову.

Брак навчальних площ змушував інколи не набирати студентів на котрись із спеціальностей, 1956 р. черга дійшла до «елітних» спеціалізацій — живопису й скульптури. Це занепокоїло окремих викладачів, бо поширилися чутки, що ці спеціалізації хочуть закрити. Мовляв, на їх випускників нема замовлень, себто їх підготовка є «збитковою». О. Сидоров зумів домовитися з міністерськими чиновниками й забезпечити набір студентів на наступні два роки. Проте О. Сидорова засмоктувала та сама «національна звичка», що неминуче негативно позначилася на інститутських справах, через що його усунуто з посади, виключено з партії [8].

Прийшла директорська пора українців. Керівництво мистецтвознавця Я. Запаса було тривалим (1958-1971 рр.), але не без проблем. «Початок праці – важкий, дуже важкий», — писав він [13, с. 88]. Частина активних емісарів не сприймали його, бо «не художник», не прислухається до порад, вдається до авторитарних методів керівництва. Проте партійні органи побачили в новому директорові потрібного, вимогливого адміністратора та безумовного ідейно-політичного соратника в приборканні формалізму, реалізації реформ у художній освіті для практичних потреб, що характеризують хрущовські реформи.

Зіткнувся Я. Запаско з формалізмом, на прояви якого вкрай негативно реагував, коли в кінці 1958 р. хтось спровокував обкомівських чиновників на огляд незавершених студентських робіт-етюдів, замальовок, вправ, переважно живописців, унаслідок чого за ухвалами партійно-урядових органів кількох викладачів звільнено, покарано й студентів [11-13; 14, с. 111-118]. Це була друга значна кадрова «зачистка» після першої 1948 р. [3, с. 82-86]. Але найбільше потерпіла львівська мистецька школа. З наступного року припинено набір на ці «елітні» відділи, де виявляли «формалістів». Небезпідставно стверджуємо: директор не докладав жодних зусиль, аби відділи зберегти, неодноразово заявляв, що питання про них остаточно вирішене, а ЛДПДМ буде винятково декоративно-прикладним [10, с. 13-14].

Як своєрідну «компенсацію» за ліквідацію зазначених відділів можна розцінювати запровадження спеціалізацій з моделювання одягу (1958), скла (1961), перетворення кафедри художньої обробки дерева на кафедру проектування меблів і обладнання інтер'єрів (1963), а також організація Науково-дослідного сектору (1969) [10, с. 15; 18, спр. 440, арк. 11; спр 748, арк. 28], зрештою, підпорядкування Інституту Мінвузу УРСР (1964), що спричинило поліпшення матеріальної бази, розгортання капітального будівництва.

Яким Запаско як науковець докладав значних зусиль, аби художники писали дисертації, себто, поновлювали лави викладачів вищої кваліфікації, що не стало реальністю, започаткував щорічні наукові конференції [15], розширив курс історії українського мистецтва. Водночас приписувати йому «українізацію» Інституту немає жодних підстав. На тлі своїх попередників — росіян, таких самих секретарів партійної організації, він справді справляв враження «українофіла».

«Українізація» навчального закладу була природною, ротаційною, коли його випускники, у абсолютній більшості українці, потіснили емісарів. На початку 60-х років національне співвідношення викладачів складало 34 українці проти 14 росіян і двох осіб інших національностей [10, с. 27; 28, спр. 421, арк. 3, 7-10].

Це був час, коли опозиція поріділа, ослабла, але й директор (від 1961 р. — ректор) теж, напевно, втомився, тим паче, що доклав чимало зусиль, аби розпочати будівництво, а ця справа ніколи не була легкою; отже, поскаржившись на стан здоров'я, він передав ректорське кермо вже відомому скульпторові, доценту

В. Борисенку, водночас домігся відновлення кафедри історії мистецтва, яку очолив, відокремившись від кафедри марксизму-ленінізму з викладачами О. Чарновським, В. Овсійчуком і С. Степко (Лупій). Уся ця процедура відбулася восени — у грудні 1971 р. [8, спр. 817, арк. 6; спр. 909а, арк. 2-3; спр. 1057, арк. 5].

Щодо ювілеїв, їх за ректорства Я. Запаска не могло бути. У грудні 1958 р. ЦК КПРС і Рада Міністрів СРСР повернулися до цієї справи із застереженнями дворічної давнини, а в листопаді 1968 р. Мінвуз УРСР видав наказ «Про наведення порядку у святкуванні ювелеїв» [10, с. 9].

До речі, Я. Запаско вніс плутанину, стверджуючи у щорічних звітах, що ЛДІПДМ засновано 1947 р. [10, с. 25; 8, спр. 578, арк. 3], а потім ця плутанина повторюватиметься у публікаціях, де вказане його ім'я [16]. Її ніхто не перевіряв, не спростував; наявний парадокс, коли в 70-ті роки значилися дві дати заснування Інституту у Львові.

Очевидно, випускникові першого набору В. Борисенку не треба було порпатися в архіві, щоби з'ясувати істину. 10 грудня 1971 р. проведено урочисту частину наукової конференції у Палаці культури ім. Ю. Гагаріна, де заслухано доповідь ректора «25 років ЛДІПДМ», привітання, концерт.

Ювілейну конференцію проведено наступного дня (поч. о 19.00, в Інституті), секційні засідання 13, 15 грудня (поч. о 16.00), пленарне (підсумкове) — 17 грудня. У програму конференції внесено 49 доповідей, що порушували питання тогочасної суспільно-політичної ситуації та досягнень і перспектив розвитку Інституту. Відсутність матеріалів конференції не дозволяє докладніше сказати про її зміст. До ювілейної дати організовано ретроспективну виставку курсових і дипломних робіт у Картинній галереї та друкованих видань у музеї Інституту.

У ті постхрущовські багатообіцяючі часи, за якими настали застійні, відзначати навіть «некруглі» дати стало майже буденним явищем. Країну буквально охопила ювілейна лихоманка: 20-річчя перемоги над нацистською Німеччиною (1965 р.), 50-річчя більшовистського перевороту (1967 р., так званої Великої Жовтневої соціалістичної революції), 100-річчя від дня народження засновника більшовизму В. Леніна (1970 р.), 50-річчя утворення СРСР (1972 р.) — новітньої імперії, і, нарешті, 70-річчя «дорогого Леоніда Ілліча Брежнєва» (1976 р.) — генерального секретаря ЦК КПРС,

голови Президії Верховної Ради СРСР, який спромігся впродовж 17-ти років отримати звання героя СРСР аж чотири рази!

З нагоди ювілеїв щедро роздавали кращим представникам нижчих верств людності ордени, медалі, знаки, грамоти, присуджували звання та ін., що повинно переконувати в успіхах «побудованого розвинутого соціалізму», наснажувати на реалізацію «грандіозних» планів просування вперед під «мудрим» керівництвом КПРС.

Радість свята з нагоди державних або власних ювілеїв, буденних, творчих досягнень відчула низка викладачів, досвідчених працівників ЛДІПДМ у ті ювілейні часи. Були підстави втішатися з приводу вирішення болючих проблем — задачі 1972 р. в експлуатацію гуртожитку на 490 місць, наступного року — лабораторного корпусу обсягом 3,2 тис. кв.м зі скловарною піччю — єдиною в навчальному закладі на території СРСР [8, стр. 972, арк. 6].

Ці здобутки, а також у монументальній скульптурі, захист докторських дисертацій, випуск наукових збірників тощо [17], не могли обійти чергового 30-річного ювілею ЛДІПДМ. Програма конференції свідчить, що він пройшов майже за попереднім сценарієм: урочисте засідання вченої ради (15 лютого у тому ж палаці), де доповідав В. Борисенко про ЛДІПДМ та перспективи його розвитку, наступного дня проведено наукову конференцію, секційні засідання, організовано ретроспективну виставку творів викладачів і студентів, друкованих праць. Урочистості відбулися 1977 р., що не означає визнання заснування ЛДІПДМ у 1947 р.

До наступної, 40-ої річниці ЛДІПДМ колектив перейшов із збудованою їдальнею (переобладнаною 2015 р. під актову залу), кафе. Ювілей відзначили 6 вересня 1986 р. XXV-ою науково-творчою конференцією з експонування 124 творів 84 авторів. На пленарному засіданні доповідали всі завідувачі кафедр, головну доповідь «ЛДІПДМ — 40 років. Становлення і перспективи розвитку» озвучив ректор, архітектор І. Сердюк, надісланий на цю посаду 1977 р. з Львівського політехнічного інституту.

Ректор мав можливість реалізувати проекти побудови ще одного навчального корпусу з виставковою та спортивною залами, але зволікав (будувати завжди було складно), відкладав «на кращі часи». Часи наставали, проте «гірші», якщо достеменніше, — інші. Горбачовська «перебудова» вдарила по ювілейно-застійних святкуваннях, оголосила преорієнтованими загальнолюдські цінності над

класовими, намагалася надати соціалізму «людського обличчя», здійснити прискорення на базі науково-технічного прогресу тощо.

Архітектор І. Сердюк, обізнаний із зарубіжною практикою використання новітніх інформаційно-комп'ютерних досягнень у проектно-дизайнерських роботах, поділився думкою з газетою «Комсомольская правда» (1986 р., 6 червня) про намір комп'ютеризувати підготовку художника декоративно-прикладного мистецтва, виношував намір розвивати Інститут у архітектурному напрямку, що засвідчила корекція назви однієї з відновлених 1987 р. «елітних» спеціалізацій – «Архітектурно-декоративна пластика», обмежити загальнохудожню підготовку. Ці наміри викликали серйозний спротив з боку провідних викладачів-митців [18].

У червні 1988 р. розширена вчена рада одноставно рекомендувала на посаду ректора професора Е. Миська. Це був час обнадійливих сподівань і практичних дій у динамічних темпах розвалу комуністичного режиму, до якого долучився колектив ЛДІПДМ. Він упевнено ступив в український період своєї історії: затвердив свою емблему («герб»), запровадив українознавчі дисципліни замість марксизму-ленінізму, ліквідував компартійну організацію та позбувся окремих її ортодоксів, провів наукову конференцію на тему «Українська національна культура та проблеми її розвитку», розпочав критичний огляд минулого вузу, підготовку мистецтвознавців, випуск «Вісника ЛДІПДМ», контакти з діячами української діаспори, зокрема, художниками М. Бідняком (Канада), О. Мазуриком (Франція), отцем І. Музичкою (Італія), набув членство в Європейській лізі художніх вузів, створив хор (понад 20 учасників), який відвідав Рим, Український католицький університет з нагоди 100-річчя від дня народження патріарха Й. Сліпого (1992 р.), де, окрім концертів, експонував мистецькі твори, хор також мав аудієнцію Папи Івана-Павла II [19].

Здобуття Україною незалежності створювало іншу ситуацію в мистецькій освіті. Не вичікуючи «круглої» дати, ректорат провів 27 вересня 1991 р. науково-творчу конференцію у престижному приміщенні Театру опери та балету, організував виставку творів випускників і студентів, відвідини кафедр і майстерень Інституту для учасників конференції. Останні привітали міністр Мінвузу України В. Пархоменко (надіслав телеграму), представники демократичних органів влади, колеги з вишів Львова та інших міст України [20]. «45 років – час, можливо, не дуже визначений

для ювілею, – сказав у вступному слові Е. Мисько, — але сьогодні, коли в один день, а то й декілька годин спрямовують події, які в минулому відбувалися цілими десятиліттями, наша науково-творча конференція є доцільною» [20, с. 5].

У виступах посадовців, науковців Я. Запасака, В. Овсійчука, В. Бадяка, А. Бокотея, С. Івасейка зроблено вагому спробу об'єктивно вчитатися у складний літопис творчого вузу з його позитивними та негативними сторінками, про що замовчувалося в роки тоталітаризму, визначитися в реальних планах розбудови навчального закладу, поліпшенні підготовки спеціалістів, розгортанні співпраці з творчими й громадськими установами. За словами Д. Крвавича, відкриття інституту «для художньої культури» краю — це був колосальний крок вперед, це був великий вклад в культуру Галичини, на що навряд чи розраховувала компартійна верхівка» [20, с. 10].

Переобраний ректорат спрямовував зусилля на розширення аудиторних площ, матеріального забезпечення (будівництво нового навчального корпусу, облаштування навчально-виробничої та оздоровчої бази в с. Черниця Миколаївського району); запровадження спеціалізацій з художнього металу, виробів з дерева, промислової графіки, реставрації творів, сакрального мистецтва; поновлення педагогічного колективу викладачами з ученими званнями, що дозволило вузу успішно пройти акредитацію на III-IV рівень і набути статус Академії (1994 р.); заснування Центру навчально-методичного комплексу, в який увійшли художні колективи і школи західноукраїнського регіону, з метою координації навчальних програм та інтеграційних процесів у системі мистецької освіти; відкриття спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, школи-інтернату «Мала академія мистецтв»(с. Підбуж Дрогобицького р-ну) для обдарованих дітей гірських районів.

До своєї «круглої» дати ЛАМ прийшла з очевидними здобутками, з її стін вийшло 3576 дипломників, 630 студентів освоювали фах під настановами 178 професорів і викладачів, які зосереджувалися на 18-ти кафедрах, у тому числі 13 профільних з оновленими програмами, тематиками дипломних робіт. Розмаїттям відзначалися наукові дослідження, зокрема «Альманах — 94», праця Я. Запасака «Українська рукописна книга», 6 випусків «Вісника ЛДІПДМ / ЛАМ», співучасть у організації традиційних кон-

ференцій «Церква і соціальні проблеми», «Українське сакральне мистецтво: традиції, сучасність, перспективи», а також інтенсивна виставкова робота, творчість у галузі монументальної скульптури, сакрального мистецтва.

Помітними були міжнародні контакти: симпозіум з гутного скла, участь студентів у конференціях, олімпіадах, конкурсах, де, зокрема, студенти з кафедри моделювання одягу здобули лауреатські дипломи (Київ, Братислава).

Цей фактаж запозичений з матеріалу [21, с. 3-9], в основу якого покладено виступ Е. Миська на ювілейній конференції, де наголошувалося: у досягненні більшого заважають проблеми, яких не поменшало. Економічна ситуація в державі загальмувала багато перспективних напрямів у зміцненні матеріальної бази, зокрема, будівництво навчального корпусу, розпочате 1987 р., розгортанні навчальних програм і впровадженні нових спеціалізацій.

Проблеми непокоїли. Небезпідставно напередодні ювілею вийшла публікація під промовистою назвою «Без ейфорії зустрічає 50-річчя Львівська академія мистецтв» [22], у якій підкреслюється, що історія вузу дає привід не тільки для сентиментів, а й неоднозначних висновків, тому його колектив мусить знати правду про свій навчальний заклад, імена тих, хто плекав таланти, і тих, хто ревно реалізовував більшовицьку теорію і практику, а нині тулиться до національних подвижників.

Принциповим питанням для Е. Миська були мотиви й оцінка заснування мистецького закладу у Львові — неоднозначні, суперечливі, а звідси — специфічний підхід до піввікової дати, яку не всі сприймали тоді й тепер. Звісно, що «гучне» відзначення ювілею в душі «колишніх» традицій могло б мимоволі перетворитися у «засдравні тости» за покійним режимом. «Проте замовчувати «круглу дату» тільки тому, що веде в комуністичні часи, — не розумно, — наголошував ректор. — Ми переконані, що з'явилася нагода оглянутися із п'ятидесятирічної відстані в минуле, згадати повчальні й драматичні епізоди в біографії вузу, котрі повинні прислужитися у висвітленні історії краю української культури».

Про здобутки та проблеми йшлося на дводенній ювілейній науково-теоретичній конференції в приміщеннях Драматичного театру ім. М. Заньковецької (11 жовтня) та ЛАМ (12 жовтня), на виставці творчих робіт професорів, викладачів і студентів у Національному музеї у Львові, українсько-англомовному ілюстрова-

ному буклеті про Академію [23]. До участі в конференції зголосилося 22 особи з 19-ма доповідями, у яких охоплено найважливіші напрямки діяльності Академії, історичні епізоди, сьогоденні питання та бачення подальшого розвитку. Майже всі вони опубліковані у «Віснику ЛАМ», присвяченому ювілею Академії [24], тому немає сенсу переповідати їх зміст, водночас зробимо виняток для двох особистостей, що поза програмою конференції. Це ректор Українського католицького університету ім. св. Климентія папи (Рим) о. І. Музичка, який визнав «Плідність співпраці» між Університетом і Академією, навівши низку відповідних фактів [24, с. 9-11], та проректор з адміністративно-господарської роботи 1967-1983 рр. Д. Воротинцев, завдяки організаційним здібностям котрого здійснено капітальне будівництво [24, с. 101-103]. У «Віснику» вміщено некролог з приводу передчасної смерті викладача, талановитого й безвідмовного графіка М. Яціва (1929-1996 рр.) автора численних ілюстрацій, обкладинок ювілейних видань, у тому числі «Вісника ЛДІПДМ/ЛАМ» [25].

Уміщений некролог у «Віснику» був перший. Відхід особистостей, які залишили помітний слід у культурі й відходили в кращі світи, рідколегія вважала за обов'язок фіксувати. А ці сумні події частішали. Невблаганна смерть виривала з когорти митців перших випусків, що «українізовували» навчальний заклад, відроджували національну художню культуру. Після тривалої хвороби помер у березні 2000 р. Е. Мисько. Він встиг частково ввести в дію новий навчальний корпус, відкрити факультети у ЛАМ історії і теорії мистецтва (1997 р.), у Севастополі (1999 р.) — з підготовки фахівців-бакалаврів за спеціалізаціями моделювання костюму, проектування інтер'єрів і графічного дизайну, низку інших справ [26].

Новообраний ректор А. Бокотей, який обіймав посаду проректора, ініціював проведення урочистого засідання вченої ради, присвяченого 55-й річниці ЛАМ та першій річниці від дня смерті Е. Миська. Ініціатива доречна, бо ректор мав можливість не стільки оприлюднити зроблене, скільки озвучити наміри, своє бачення, як їх розв'язувати.

Слова пошани до пам'яті Е. Миська проголосили відомі діячі культури, мистецтва, посадовці М. Мушинка (Словаччина), Р. Лубківський, Д. Крвавич, А. Бокотей, К. Сусак, І. Небесник, Б. Коцай.

Ректор Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури, президент Академії мистецтв України академік

А. Чебикін, який понад десять років перебував у процесі розвитку мистецької освіти в Україні, де серед провідників був Е. Мисько, наголошував: останній мав високий рейтинг в Академії мистецтв України як дійсний член, зокрема, у відділі образотворчого мистецтва. Це група професіоналів, ерудитів, у яку ввійти будь-кому важко. Його думка завжди була слушною або, як він любляв говорити, «на часі», поцінювалася і тими, хто його шанував, любив і підтримував, і тими, які перебували дещо в опозиції, але не рахуватися з ним не могли [27, с. 301].

Видруковані слова-спогади аж ніяк не відшлете до відомого афоризму «про покійника тільки добре або нічого»; Е. Мисько не міг не вражати ерудицією, патріотичним мисленням, талантом скульптора-портретиста [27, с. 266-320]. 12 березня 2000 р., відкрито йому меморіальну таблицю на стіні майстерні (вул. Вітовського, 24), де творив видатний митець.

2003 р. пошановано ювілейними науковими конференціями Р. Сельського (травень) та Я. Запасака (вересень) на честь відповідно 100-річного й 80-річного днів народження. Підготовка матеріалів конференції до видруку надихнула редакційно-видавничий відділ, заснований 2002 р. (очолив В. Бадяк), на започаткування перспективної та цікавої серії «Імена Академії» [28].

Асортимент друкованої продукції ставав значно розмаїтішим, матеріали, підготовлені до публікації, змістовнішими, об'ємнішими. До останніх зарахуємо розділ «Сторінки історії і сьогодення» у «Віснику ЛНАМ», присвяченого 60-річчю Академії [29], що від 2004 р. перебувала в статусі «національної». Про досягнення в науково-творчій та міжнародній діяльності інформував проректор О. Голубець, керівники структур, науковці про ділянки своєї роботи, творчості: І. Самогос — щодо монументально-декоративної структури, Г. Кусько — художнього текстилю, Р. Василик — сакрального мистецтва, О. Коровицький і З. Тканко — моделювання костюму, Ю. Островський — реставрації творів мистецтва, В. Бадяк — видавничої діяльності ЛНАМ, С. Тумакова і Я. Миськів — факультету в Севастополі, А. Максименко — методичної комісії. До цього переліку долучаємо ряд статей про мистецькі постаті, художні вироби в металі (ковальстві), традиції в церковному будівництві, мистецькі течії, яких не сприймав радянський режим, а щорічні міжнародні симпозіуми гутного скла, започатковані 1989 р., та ін.

Науково-творча конференція, проведена в жовтні 2006 р. у прекрасній споруді Будинку вчених, справді справила враження ювілейної, святкової. У доповіді А. Бокотея наголошувалося, що Академія збагатилася новими формами й напрямками підготовки митців, рівень якої відповідає європейським стандартам, що засвідчує великий конкурс абітурієнтів практично з усіх регіонів України, а також країн близького і далекого зарубіжжя. Принциповим у справі оновлення викладацького складу є використання власного потенціалу – випускників Академії, тривала й плідна співпраця з Національною академією образотворчого мистецтва та архітектури, Харківською державною академією дизайну і мистецтв, а також зарубіжними партнерами європейських мистецьких інституцій Польщі, Франції, Угорщини, Австрії, Болгарії, країн Балтії, особливо в контексті європейської освітньої інтеграції [29, с. 3-5].

Очевидно, у такій святковій обстановці акцентувати увагу на проблемах, недоліках, яких вистачало, не пасувало, тим паче, що «гідним» вручали нагороди різних рангів і номінацій, оголошували похвали – у краших традиціях минулого.

До слова, керівництво навчальним закладом мало у своєму доробку власні винагороди: іменні стипендії, персональні премії, звання «приват-професор», «приват-доцент», а також «почесний професор», «почесний доктор» («Honoris Causa»), якими пошанували діячів культури, мистецтва, у тому числі зарубіжних, з врученням дипломів, атрибутів гідності, переважно в престижних приміщеннях міста. Зокрема, напередодні ювілейної конференції, 30 серпня вчена рада присудила звання «почесний професор» меценатові української культури й мистецтва з м. Дюрен (Німеччина) Михайлові Марковичу в день його 60-річчя! Ювіляр, який народився на Лемківщині (м. Криниця), здобув медичну освіту, прилучився до збереження та популяризації творчої спадщини багатьох українських митців у Європі, виступив фундатором пам'ятників І. Трушу та краянину Никифору у Львові, почув заслужені похвали, водночас закликав усіх, активніше прилучатися до благодійних справ у царині художньої культури, брати приклад з німців, які менше говорять, а більше роблять [29, с. 354-359].

У червні 2008 р. присуджено диплом почесного доктора гідності з врученням відповідних атрибутів художникові Краківської академії мистецтв Юрієві Новосільському, батьківській рід яко-

го йде з Лемківщини. Як знак вдячності номінант передав твори «Таємниця наречених» Академії та «Біла мати» Львівській галереї мистецтв, що надала розкішні зали для урочистості в підпорядкованому їй палаці Потоцьких [30, с. 449-451].

Майже через рік почесні звання докторів присуджено видатному китайському живописцеві Шуїфа Хе й відомому чеському митцеві художнього скла Іржі Шугаєку [31, с. 411-414].

Наступного року так само вшановано одну з чільних продуцентів сучасної кінематографії Італії Донателлу Баґліво, яка цікавиться українською тематикою, та відомого діяча Польщі Збігнева Войцеховського, який сприяв розвитку співпраці між українськими та польськими навчальними закладами в ділянці мистецтва [32, с. 462-465].

Шанування було складовою урочистих зборів 18-19 листопада на відзначення 65-ї річниці ЛНАМ. Про «непростий і славний» шлях, фундаторів, сучасний кількісний і якісний її стан доповідав А. Бокотей. На його адресу надійшли вітальні листи від Міністерства освіти і науки, молоді та спорту, вишів й академічних установ, органів місцевої влади. Багатьох працівників нагороджено грамотами, дипломами тощо, у тому числі запровадженим «Срібним знаком ЛНАМ» проведено репрезентацію 135-ти наукових і мистецьких видань, ретроспективну виставку творів митців-педагогів за 1946-2011 рр., про що інформовано у «Віснику ЛНАМ» [32, с. 460-461], а також видано низку праць, у яких суттєво доповнено доробок навчального закладу на цьому перед'ювілейному етапі [33].

Поза увагою колективу Академії не міг опинитися ювілей світового українства (і не тільки його) — 200-ліття від дня народження нашого Пророка Тараса Шевченка. Серед проведених низки заходів, очевидно, найпомітнішим залишається випуск «Вісника ЛНАМ», [34]. У ньому вміщено матеріали 28-ми авторів, низка ілюстрацій шевченкіани сучасних і давніх майстрів пензля і різця.

До чергового 70-річного ювілею Академія підійшла з неоднозначним надбанням. З її стін вийшло понад 7,9 тис. дипломників, здобувають освіту (станом на початок 2016 р.) майже 1,4 тис. студентів на факультетах дизайну, декоративно-прикладного мистецтва, образотворчого мистецтва і реставрації, історії і теорії мистецтва, сюди входять 14 спеціалізованих і 4 загальноосвітні кафедри. Навчальний процес забезпечують понад 240 викладачів, яких 35% — вищої кваліфікації [35]. Це найкращий показник

в історії Академії, але він недостатній. Здобувати наукові ступені, вчені звання стає складніше.

Недостатня матеріально-побутова й навчальна база, розвиток якої майже призупинився. Наплив абітурієнтів з інших, у тому числі південно-східних регіонів України, що не може не втішати, вимагає забезпечення їх житлом, засобами навчання, комп'ютерами, новітніми.

Очевидно, що при наявній фінансовій скруті розв'язувати наболілі проблеми сутужно, відтак наявний відтік кращих студентів за кордон (понад 50).

Відкриття довгоочікуваної Галереї із щотижневою зміною експозицій є корисною подією, але перетворення Музею, заснованого 1960 р., на виставкову конференц-залу фактично розцінюється як його ліквідація.

Гідним внеском у ювілейну подію можна сприймати видрук праць В. Бадяка, В. Гоголя, О. Голубця, Г. Стельмашук, З. Тканко, Р. Шмагала, що мають безпосереднє відношення до Академії, мистецької освіти.

Особливість цього річного ювілею у тому, що Академія відзначатиме його з новообраним у квітні ректором – професором, народним художником України, творцем реалістичної і модерної пластики Володимиром Одрехівським, батьки якого відомі творчі особистості – співачка Марія Байко і скульптор Василь Одрехівський, депортовані з Лемківщини 1945 р. Великий педагогічний досвід п. Володимира, знання світових мистецьких процесів, де утвердилося і його ім'я, має шанси організаційно та навчально-творчо відреагувати і на внутрішні, всеукраїнські, і на світові виклики, з якими українська інтелектуальна спільнота приречена співпрацювати.

1. Вісник Львівської національної академії мистецтв : зб. наук. пр. — Львів : ЛНАМ. — 2004. — Вип. 15. — 418 с. : іл.
2. Культурне будівництво в Українській РСР. Найважливіші рішення Комуністичної партії і Радянського уряду : зб. док. (червень 1941-1960 рр.). — К. : Держ. вид. політ. літ. УРСР, 1961. — Т. II. — 666 с.
3. Бадяк В. Фундатори. Львівська Національна академія мистецтв: 1946-1953 рр. / В. Бадяк. — Львів : ЛНАМ, 2007. — 186 с. : іл.
4. Голубець О. Між свободою і тоталітаризмом. Мистецьке середовище Львова другої половини ХХ ст. / О. Голубець. — Львів: Академ. екс-

- прес, 2001. — 176 с. : іл.; Бадяк В. У лещатах сталінщини. Нарис історії Львівської організації Спілки художників України 1939-1953 рр. / В. Бадяк. — Львів : СКІМ, 2003. — 204 с. : іл.
5. Карби : наук.-мист. вісник / Львівський держаний коледж декоративного і ужиткового мистецтва ім. І. Труша. — Львів. — 2002. — Вип. 1.
 6. Бадяк В. Опудало формалізму / В. Бадяк // Ратуша. — 1991. — 14-15 червня. — № 60.
 7. Гуроров И. Эпизоды жизни в утопии и обмане / И. Гуроров. — Львов : Вільна Україна. — 1998. — 240 с. : іл.
 8. Державний архів Львівської області. — Ф.Р. — 1653. — Оп 1.
 9. Вандали в музеї // Жовтень. — 1989. — № 4; Каталог втрачених експонатів Національного музею у Львові [авт. упор. В. Арофікін, Д. Посацька]. — Київ-Львів : РВА Тріумф. — 1996. — 299 с. : іл.
 10. Бадяк В. Джерела з історії Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва періоду десталінізації / В. Бадяк // Вісник ЛНАМ. — Львів : ЛНАМ. — 2011. — Вип. 22. — С. 3-35.
 11. Бадяк В. Перші митці Львівського вищого навчального закладу (До 50-річчя випуску) / В. Бадяк // Вісник ЛАМ. — Львів. — 2003. — Вип. 14. — С. 3-25.
 12. Чарновський О. Митці радянського Львова / О. Чарновський // Жовтень. — 1956. — № 10. — С. 40.
 13. Запаско Я. Нелегкі перші кроки / Я. Запаско // Вісник ЛАМ. — Львів. — 1996. — Вип. 7. — С. 87-93.
 14. До літопису Академії. Довідка про недоліки в роботі Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва / В. Бадяк. [Коментар і публікація] // Вісник ЛАМ. — Львів. — 1994. — Вип. 5.
 15. Запаско Я. спромігся на 1-й скромний випуск «Наукових записок» (Львів, 1961, 72 с.) — насправді в історії Інституту перший, але як з'ясується, єдиний. Щорічне видання часопису «Вісник» почнеться 1990 р.
 16. Високе призначення радянського мистецтва : зб. матеріалів. — Львів : Вища школа, 1975; Громадянське покликання митця : зб. матеріалів. — Львів : Вища школа, 1977. — С. 5; Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва [буклет]. — Львів. — 1977. — С. 3; Запаско Я.П. Мистецтво оновленого краю [текст] : Я.П. Запаско, В.А. Овсійчук, О.О. Чарновський, С.П. Степко : науково-популярний нарис / наук. ред. Я.П. Запаско. — Київ : Мистецтво, 1979. — 171 с. — С. 4.
 17. Маємо на увазі монумент Слави Радянської Армії у Львові (1970 р.) за участі Д. Крвавича, Е. Миська і М. Вендзиловича, пам'ятний знак червоним першокінникам с. Олеське (1975 р.) — В. Борисенко,

- А. Консулов, за що автори отримали Шевченківську премію, пам'ятник Я. Галану у Львові (1972 р.) — О. Пилев та ін. Твори возвеличують міліарні ідеали, що неприйнятно для українського суспільства. Вони вилучені з державного архіву. Вирішується питання про знесення останнього — монумента. Захистили докторські дисертації Ю. Лашук (1972 р.) і Я. Запаско (1973 р.). Видано названі збірники матеріалів.
18. Підготовлений лист (переважно кафедра скульптури, завідувач О. Пилев), був адресований у Мінвуз СРСР, міністру Г. Ягодину та Президії Академії художеств СРСР; Львівський державний інститут прикладного та декоративного мистецтва [буклет, укл. В.П. Бадяк]. — Львів : Облполіграфвидав. — 1989. — 16 с.; Бадяк В. Опудало формалізму / В. Бадяк // Ратуша. — 1991. — 14-15 червня. — № 60; Бадяк В.П. Швидкісна, але важка дорога / В.П. Бадяк // Молода Галичина. — 1992. — 18 черв.; Бадяк В.П. «Український пустир» у Римі: хто забудує? / В.П. Бадяк // Культура і життя. — 1992. — 1 серп.
 19. Українська національна культура і проблеми її розвитку : тези доповідей наук. конф. / ЛДІПДМ. — Львів. — 1989. — 58 с.
 20. Сходження : мат. ювілейної наук.-творч. конф. / ЛДІПДМ [присвячене на 45-річчю заснування ЛДІПДМ]. — Львів/ — 1992. — 50 с.
 21. Мисько Е., Бадяк В. Дорогами регресу та поступу / Е. Мисько, В. Бадяк // Вісник ЛАМ. — Львів. — 1996. — Вип. 7.
 22. Мисько Е., Бадяк В. Без ейфорії зустрічає 50-річчя Львівська академія мистецтв / Е. Мисько, В. Бадяк // Молода Галичина. — 1996. — 3 вересня.
 23. Львівська академія мистецтв / укл. Б. Курлішук. — Львів : Мета. — 34 с. : іл.
 24. Вісник Львівської академії мистецтв : зб. наук. пр. — Львів. — 1996. — Вип. 7. — 114 с. Автор цих рядків як відповідальний секретар редколегії «Вісника» упродовж 25-ти років доклав значних зусиль, аби зібрати цей матеріал, ніби відчуваючи, що він матиме велику джерельну вагу при написанні історії ЛНАМ.
 25. Повну уяву про його талант і доробок дає альбом-монографія «Мирон Яців. 1929-1996. Життя і творчість [упор. Р. Яців]. — Львів, 200. — 368 с., іл.
 26. Достовірну інформацію про свій родовід, шлях у мистецтво Е. Мисько оповів за півроку до своєї смерті. Див.: Еммануїл Мисько: Найкраща робота — попереду. Ексклюзивне інтерв'ю (провів В. Бадяк) // Вісник ЛАМ. — Львів. — 1999. — Вип. 10. — 286 с. : іл.
 27. Вісник ЛАМ. : зб. наук. пр. — Львів. — 2007. — Вип. 12. — 382 с. : іл.
 28. Роман Сельський. — Львів : ЛНАМ, 2004. — 126 с. : іл. — (Серія «Імена Академії»); Яким Запаско. — Львів : ЛНАМ, 2004. — 116 с., іл. (Серія «Імена Академії»).

29. Вісник ЛНАМ. : зб. наук. пр. — Львів : ЛНАМ. — 2006. — Вип. 17. — 368 с. : іл.
30. Вісник ЛНАМ. : зб. наук. пр. — Львів : ЛНАМ. — 2008. — Вип. 19. — 462 с. : іл. Через стан здоров'я Ю. Новосільський не був на урочистостях, у лютому 2011 р., на 89 році він відійшов у вічність.
31. Вісник ЛНАМ. : зб. наук. пр. — Львів : ЛНАМ. — 2010. — Вип. 21. — 424 с. : іл.
32. Вісник ЛНАМ. : зб. наук. пр. — Львів : ЛНАМ. — 2011. — Вип. 22. — 480 с. : іл.
33. Бадяк В.П. Фундатори / В. П. Бадяк // Вісник ЛНАМ. — Львів : ЛНАМ. — 2009. — Вип. 20; Бадяк В.П. Двадцятиліття «Вісника Львівської національної академії мистецтв» / В. П. Бадяк // Вісник ЛНАМ — Львів : ЛНАМ. — 2009. — Вип. 20. — С. 5-34; його ж. Бадяк В.П. Джерело з історії Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва періоду деєсталізації / В.П. Бадяк // Вісник ЛНАМ. — Львів : ЛНАМ. — 2011. — Вип. 22. — С. 3-35
34. Вісник ЛНАМ. : зб. наук. пр. — Львів : ЛНАМ. — 2014. — Вип. 25. — 280 с. : іл.
35. Фактаж узято з відділу кадрів та архіву ЛНАМ.

ANNOTATION

Wolodymyr Badyak. To the history of celebrating anniversaries and prominent figures of the Lviv National art Academy. It is documented in this text that higher art institution in Lviv was founded in October 1946 and recently has reached its 70-th anniversary. It is showed how anniversaries were regulated at the time of Khrushchev's thaw when it was allowed to summarize acquired goals in educational and creative process, note the best people, determine in the future, particularly in strengthening the material and technical base. The attention is also paid on the honoring of particular figures on the occasion of anniversaries including holding the scientific conferences and releasing the material under the heading "Names of Academy".

Key words: Academy, anniversary, conferences, documents, educational and creative process.

АННОТАЦИЯ

Володимир Бадяк. К истории отмечания юбилеев и выдающихся личностей Львовской национальной академии искусств. В предложенном тексте документально подтверждается, что высшая художествен-

ная інституція во Львові заснована в жовтні 1946 г., то єсть досягла свого 70-літнього ювілею, освічено, як регламентувались ювілеї (круглі дати) в часи хрущовської оттепелі, які підітожували досягнуте в навчально-творчому процесі, відзначали кращих, аналізувати упущення і визначатися в перспективі, особливо в зміцненні матеріально-технічної бази, впровадженні нових спеціалізацій, а також акцентувати увагу на чествованні окремих осіб по приводу ювілейних дат. Увага акцентована на проведення наукових конференцій, випуску матеріалів під рубрикою «Імена академії».

Ключевые слова: академія, ювілей, особистість, конференції, документи, навчально-творчий процес.